

DISCURS INAUGURAL
XIV JORNADES UPEC 2018

Jordi Serrano Blanquer

Rector de la UPEC

Jornades UPEC

El futur del treball: utopia o
distopia?

Juliol del 2018

Discurs inaugural

EL FUTUR DEL TREBALL: UTOPIA O DISTOPIA?

Autor:

Jordi Serrano Blanquer

Rector de la UPEC.

Data:

Dimecres 4 de juliol

Trobareu totes les ponències de XIV Jornades de la UPEC a upec.cat

DISCURS INAUGURAL UPEC 2018

Ciutadans de la República (fa molts anys que començo així, cada any sona amb tons diferents).

Estem contents aquests dies perquè ens hem tret de sobre una gran nosa: un govern d'extrema dreta corrupta. A més, no saben fer primàries, la democràcia els posa nerviosos. El PP tenia 869.553 militants, són detallistes fins i tot quan menteixen. El cens final de les primàries és de 66.384, poden votar el 7,6%. En el PP tot és mentida “salvo alguna cosa”. Es diu poc, però els catalans hem fet fora Rajoy. Sí, 36 diputats catalans contra Rajoy per 11 del PP i C's. Sense Catalunya, Espanya tindria de president de govern a M. Rajoy.

La pregunta que ens hauríem de fer és: per què no hi va haver un govern de coalició fa dos anys? Inquietant. Quan ho va intentar Pedro Sánchez li van fer un cop d'estat en qüestió d'hores. Per altra banda, a Catalunya hi ha, almenys, 78 diputats republicans, dels quals 34 són *indepes* de centredreta i 36 d'esquerres. Però, a més, hi ha 44 diputats republicans d'esquerres i 34 de centredreta. Caldria reflexionar-hi. També és inquietant. Crec que Torra és un mal president, un nacionalista essencialista que pensàvem que havíem deixat enrere. És segurament el pitjor error del catalanisme en una dècada.

Vull fer uns comentaris sobre els presos. Hi ha gent que diu que no hi ha presos polítics, diuen que hi ha “polítics presos”. Són els mateixos que diuen que a l'Espanya actual hi ha separació de poders. A l'Espanya franquista no hi havia presos polítics, estava prohibit dir-ho. El ministre de Justícia de Franco Antonio Iturmendi qualificava l'estat espanyol com a “estado de derecho” i negava que hi hagués “presos políticos”, sinó persones preses per “actividades delictivas de carácter subversivo, atentatorias al orden social e institucional del país, unas conductas que se encontraban tipificadas en el Código Penal como delitos contra la seguridad del Estado”. Durant la Guerra Civil, als republicans els acusaven de rebel·lió i d'auxili a la rebel·lió.¹ Després en deien “presos del TOP”. L'any 1973 Amnistia Internacional denunciava que hi havia un nombre important de

¹Entrevista realitzada per Daniel Escribano i Ariadna Suari a Juan Manuel Olarrieta. *Sin Permiso*, 31/03/2018.

"delincuentes por convicción". Sembla que tornem a les ximpleries de fa tants anys. Ramón Serrano Suñer deia el 1977 que "se estableció que los rebeldes eran los frente-populistas". "En realidad tildaban de rebeldes a los republicanos y no a los franquistas que se habían rebelado contra el poder establecido. Sobre esta base -continua- de la 'justicia al revés', sistema insólito en la historia de las convulsiones político-sociales, comenzaron a funcionar los consejos de guerra".²

Un altre comentari sobre la pretesa fractura ciutadana. Quan hi havia un 13% d'*indepes* el 2007 no hi havia fractura. Ara que hi ha un 47% sí? A veure, els independentistes s'han d'acostumar a pensar que hi ha una part molt important de catalans que volen pertànyer a Espanya. I els que volen continuar pertanyent a Espanya s'han d'acostumar al fet que hi ha molts catalans que no volen pertànyer a Espanya. No ho trobo tan difícil. Quan ETA matava no deien que hi havia fractura social. Durant el franquisme la gent a la clandestinitat vivia en ambients on hi havia franquistes que explicaven que estava bé afusellar gent i torturar. Allò sí que era fractura. O sigui que paciència, que aquesta situació ha vingut per quedar-se. La democràcia no és conviure amb aquells que pensen igual, és conviure amb aquells que pensen coses que et semblen al·lucinants: uns pertànyer a Espanya, altres voler ser independents. Tothom s'ha d'esforçar, això és la democràcia: gent que pensa molt diferent. La fractura es produeix quan hi ha presos i exiliats, es trenca el *fair play* de la llibertat. És possible tenir relacions normals amb un que pensa que hauries d'estar a la presó? No. A una persona així no li diràs el que penses i el que fas, mentiràs i t'organitzaràs de forma discreta; de fet, ja vaig militar al PSUC a la clandestinitat.

Què hem d'aprendre de l'1 d'octubre? Ha estat la més gran manifestació republicana a Espanya des del 1939, fa 78 anys! Santiago Alba Rico diu que a Espanya es practica "la pedagogía del 'millón de muertos', cada treinta años se mata a casi todo el mundo y después se deja votar a los supervivientes, que, naturalmente, tienen claro cuál es la opción adecuada si quieren evitar que se repita la carnicería". Els catalans hem deixat de votar el que toca per por. Clara Valverde, al llibre *Desenterrar las palabras*, explica que quan no es fa la recuperació de la memòria històrica des del conscient, amb símbols, amb persones, amb noms, explícitament, es crea confusió. Els avis han dit als néts des

2DA: *Verdugos impunes. Pasado & presente*. Barcelona, 2018, p. 61.

de l'inconscient: feu justícia ja! I dues generacions, els que tenen de 58 en avall, han explorat límits i els han trobat. Ho han intentat i han rebut, estan en estat de xoc, confusos i desorientats. Les porres de l'1-0, les detencions i l'exili són un recordatori per a tots. De fet, parlo amb por i escric amb por. Proveu d'escriure sobre Carrero Blanco, un criminal de guerra, i veureu què sentiu.

Crec que tothom està en estat de xoc. Vaig militar al PSUC i vaig fer mítings al costat d'Antoni Farrés a favor de la Constitució. No era gens conscient que amb l'article 155 es podia fer un cop d'estat. Amb una votació de dues hores al Senat es carreguen una llei orgànica del bloc constitucional. Cal recordar que vam portar la Generalitat abans que la Constitució. La Constitució era mil vegades millor que el Fuero de los Españoles o los Principios Fundamentales del Movimiento Nacional.

Ara vull fer una reflexió de tipus personal. Estic molt afectat per les detencions. No hi ha cap dret en democràcia de detenir els adversaris polítics. Fa dos anys la conferència de cloenda la va fer Oriol Junqueras, en fa quatre Carme Forcadell va participar en una taula rodona. A Sabadell, d'on sóc, hi viu Jordi Cuixart. Com escrivia Marc Bloch, crec que la història a voltes ens ha enganyat. Allò era un punt de partida, com ens havia dit mil cops Solé Tura, i s'ha convertit en una llei en mans dels que hi estaven en contra.

Hi ha independència judicial? En la major part de casos és real. És com l'Agència Tributària: equivoqueu-vos una mica en la declaració de renda i en el 99% de casos us caurà una multa que caureu de cul. Ara, si ho fa la infanta no passa res de res. Hi havia un pacte tàcit que les majories al Congrés es transmetien al Tribunal Constitucional amb persones de gran nivell com Francisco Tomás y Valiente. Però va venir Aznar i el PP porta 26 anys amb majoria al TC. Van bloquejar la renovació durant els vuit anys de Zapatero. A més, controlen el CGPJ, que a la seva vegada nomena els càrrecs clau a l'Audiència Nacional, els Tribunals Superiors de Justícia i el Tribunal Suprem. Posen i treuen jutges. Per exemple, en la sentència del cas Gürtel, Bárcenas amenaça que, si la seva dona va a presó, xerra. L'endemà treuen un jutge progressista i en posen un de proper al PP. El resultat? La dona de Bárcenas, condemnada a quinze anys, no entra a la presó. Brillant!

Però hi ha més. Els catalans a la presó o a l'exili estan essent jutjats per una instància inadequada. Els hauria de poder jutjar un jutge ordinari de Barcelona. Al no fer-ho així es vulneren els

principis bàsics de la justícia democràtica. En el cas del Tribunal Suprem, a més, es produeix un fet i és la impossibilitat de recurs. Així doncs, l'estat busca predeterminar el jutge i n'ha trobat dos d'extrema dreta a l'Audiència Nacional i el Tribunal Suprem. Tracten els manifestants de "muchedumbres", amb "secuestro y disparos al aire". S'han passat de frenada. La manifestació del 20 de setembre l'han convertit en una rebel·lió, és a dir, un dret consagrat en la Constitució com el dret a manifestació convertit en delictes. La pregunta que es faria qualsevol observador o historiador: quants morts hi va haver? Cap. Quants ferits? Cap. Només dos cotxes amb la carrosseria abonyegada. Als únics que haurien de jutjar són als sòmines irresponsables que van deixar dos cotxes amb armes a dins enmig d'una manifestació. També tenim un jutge d'extrema dreta al jutjat 13 de Barcelona, que compta amb un cap de la guàrdia civil que fa informes amb idees d'extrema dreta. Es tracta del teniente coronel Daniel Baena, que a Twitter, amb el nom de Tácito, posava a caldo els independentistes.

Però encara hi ha més: els jutges del cas "La manada". On tothom veu una violació esborronadora, ells veuen fins i tot gaudi de la noia. La gent protesta i el president del Tribunal Superior de Justícia de Navarra (TSJN), Joaquín Galve, afirma que són una "turba instigada per moviments antisistema". L'extrema dreta és profundament misògina.

On és la solució? La solució és el republicanisme. He trobat a faltar en aquests darrers mesos banderes republicanes espanyoles als balcons de Catalunya. Hi ha la meitat de catalans que volen pertànyer a Espanya, correcte, però a l'Espanya borbònica? D'una monarquia hereva del franquisme, mai revalidada, de qui ni es fan enquestes i que és corrupta fins al moll de l'os?

De tant en tant hem d'alçar la mirada i adonar-nos d'on són els altres. Les esquerres sempre ens tallem les venes i no ens adonem del que passa a l'altra banda ideològica. Els del PDeCat, els *convers*, estan desorientats. S'han tornat *indepes*, republicans i, per tant, antisistema. I no se n'adonen. La desorientació que tenen és galàctica.

Hi ha gent que diu que ara s'ha trencat la idea que hi ha un sol poble. Pretenen liquidar un dels grans encerts de l'antifranquisme i de l'acció democràtica a Catalunya dels darrers 40 anys. Per molt que es digui, no hi ha vot ètnic. Si n'hi hagués, els *indepes* no arribarien al 10%. S'hi han fet moltes, moltes coses bé. Hi ha gent

que diu hi ha adoctrinament a l'escola. Jo vaig tenir la sort de conèixer Marta Mata, que també va ser regidora d'educació a l'Ajuntament de Barcelona pel PSC. Ens ho hem de carregar tot?

Tenim un rei d'extrema dreta. El besavi de l'actual va tenir el seu 3 d'octubre. Des del 1902, amb la majoria d'edat d'Alfons XIII, fins al 1917 de 180 ministres cap era nascut a Catalunya. L'any 1913 Alfons XIII fa a Cambó una proposta insòlita: "Hagan una Mancomunidad dejando fuera de ella a Tarragona y en cambio yo lograría que el Gobierno, en compensación, añadiera la provincia de Huesca". Tabarnia *avant la lettre*.

Felip VI ha fet com Alfons XIII en l'acte al Palau de la Generalitat del 24 de maig de 1924 on reivindica Felip V: "Yo sé que en aquellos momentos era necesario tomar medidas. ¿Por qué? Por Cataluña, para salvar a Cataluña". Es referia al decret de Nova Planta. Al cap de set anys es proclamava la República a Barcelona, no és casual. Macià va proclamar la República i qui envia Madrid? 10.000 piolins? No, envien una delegació amb Fernando de los Ríos, Marcel·lí Domingo i Lluís Nicolau d'Olwer per arreglar-ho. És la diferència entre tenir un rei o una república: uns t'envien l'exèrcit o els piolins, els altres intel·lectuals a dialogar.

Cal un replegament temporal, cal reflexió serena i llarga. Hem d'aprendre del que ha passat i visitar la Transició. Hi va haver 650 morts, 188 morts per la violència institucional. La lluita va ser desigual. Per una banda, policia, jutges, exèrcit i poder econòmic. Per l'altra banda, idees i voluntat popular.

L'any passat a la UPEC vam fer un debat, "Els feminismes d'ara". Intuíem que alguna cosa estava movent-se. Al cap de pocs mesos, el 8 de març de 2018, hem assistit a la més gran manifestació feminista de la història de Catalunya.

En la darrera jornada de la UPEC vam presentar un llibret sobre Abdó Terradas. Aquest any Raül Aguilar ens ha tornat a fer un gran llibret, *Narcís Monturiol i el submarí que posaria fi a totes les guerres*. En ell Monturiol diu: "La societat té elements poderosos de malestar, qui no desitja reformar-la? Si ser reformista és ser sediciós, revolucionari, admeto la qualificació". Fa 150 anys. Fa estremir la seva actualitat.

Em sento identificat amb Pere Coromines. Coromines va ser detingut el 1896 en l'anomenat procés de Montjuïc. Va ser testimoni de les

salvatges tortures infligides a milers de treballadors al castell, els seus escrits van donar la volta al món. Va ser regidor a l'Ajuntament de Barcelona. Un cop a l'exili de Buenos Aires, després de la guerra antifeixista va escriure: "Mentre subsisteixi la República Espanyola jo seré fidel a l'Espanya republicana, perquè sempre ho he pensat així i perquè no tinc ni ganes ni possibilitat espiritual de canviar. Però jo no tinc cap compromís, ni històric, ni sentimental, ni polític, amb una Espanya monàrquica i feixista".

Moltes gràcies.

Jordi Serrano. Rector de la UPEC